

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarius (Lectionarius) - Cod. Aug. perg. 16

[S.l.], [11. Jh.]

Venerabilis Beda presbiter: Homilie zu der Evangelienlesung

[urn:nbn:de:bsz:31-6697](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-6697)

duodecades. et duae quadra-
gesimae. sacrum uidentur
numerum designare.

**ITEM IMPURIFICATI
ONE SACRÆ MARINE.
LĒC. SCĪ. EV. SEC. LUCĀ.**

In illo tempore. Postquam im-
pleti sunt dies purgationis
eius. secundum legem moy-
si. tulerunt illum in hieru-
salem. ut sisterent eum dño
sicut scriptum est in lege dñi
Et reliquæ.

S**OLLEMNITA**
TEM nobis hodiernæ
celebritatis. quam qua-

dragesimo dominicæ nati-
uitatis die debitis uenera-
mur officijs. maxime eiusdē
dñi saluatoris nrī. simul et
intemeratæ genitricis eius

humilitate dedicatam. sacra
euangelii lectio designat.
Exponens eos qui legi nihil
debeant implendis se lega-
libus per omnia subdidisse
decretis. Sicut enim mo-
do cum legeretur audiuim.
Postquam impleti sunt dies
purgationis eius. uidelicet
matris illius. secundum legē
moysi. Tulerunt illum in
hierusalem ut sisterent eū
dño. sicut scriptum est in
lege dñi. quia omne mascu-
linum adaperiens uuluum
scm dño uocabitur. Præ-
cepit namq. lex. ut mulier
quæ suscepto semine. pepe-
risset filium. immunda esset
septem diebus. et in die octa-
ba. circumcideret infantulū.
nomenq. aptaret. Deinde
etiam alios triginta tres dies.
Ab ingressu templi et uirgato

X

abstineret donec quadrage-
simo natiuitatis die filium
cum hostiis ad templum dñi
deferret. Primogenitum
aut omne masculini sexus
sc̄m dño uocari. atq. ideo mun-
da quaeq. offerri dō. in mun-
da aut mundis mutari uel
ocidi. Et hominis primoge-
nitum. quinq. siclis argenti
debere redimi. Si aut faemi-
nam peperisset mulier. in mun-
da fieri iussa est quattuorde-
cum diebus. et sexaginta sex di-
ebus alius. a templi ingressu
suspendi. donec octogesimo
natiuitatis die. quae dies pur-
gationis uocabatur. illo se-
suamq. sobolem hostiis sc̄ifi-
catura ueniret. Ac sic demum
ad torum uiri libera redire
deberet. xl. Intueamur fr̄s km̄i
diligentius uerba legis. quae
pposuumus. & uidebimus aper-

tissime. quam beatissima dige-
nitrix. et perpetua uirgo ma-
ria. simul cum filio quem ge-
nuit. ab omni fuerit legis sub-
iectione liberrima. Cū enī
dicat lex. mulierem quae su-
scepto semine peperisset in
mundam decerni. et per lon-
ga tempora simul cum ple-
quam genuisset. oblati uic-
timis debere mundari. patet
p̄fecto. quia illam quae sine
uirilis susceptione seminis
uirgo peperit. unā cum filio
quinatus est ei. neq. in mun-
dam describat. neq. per hosti-
as salutare. doceat esse mun-
dandam. Sed sicut dñs ac sal-
uator nr̄. quid uinitatis le-
gem dedit. apparet in homi-
ne. fieri uoluit sub lege. ut
eos qui sub lege erant redime-
ret. ut adoptionem filiorū
reciperemus. Ita etiam beata

92
gentrix illius qui singulari
priuilegio supra legem fuit.
postendendo tamen humili
tatis exemplo. legalibus subdi
non refugit institutis. Juxta
illud uiri sapientis. Quanto
magnus es. humiliare te in om
nibus; Et ut darent inquit **XII.**
hostiam. secundum quod di
ctum est in lege dñi. par tur
turum. aut duos pullos colu
barum; hostia haec paupe
rum erat; Praecepit quip
pe dñs in lege. ut qui possint
agnum p filio uel filia. simul
et turturem siue columbam
offerrent. Qui uero non suf
ficeret ad offerendum agnū.
duos iam turtures uel duos
columbae pullos offerret;
Ergo dñs nrae per omnia memor
salutis. non solum homo fieri
cum dñs esset. sed etiam cū diues
esset. pauper fieri dignatus ē.

p nobis. ut nos sua pauperta
te simul & humanitate. diui
tiarum et diuinitatis suae
donaret esse participes;
Sed libet paulisper intueri.
cur haec maxime uolucres
in hostiam dñi iuberentur
offerri; Nam et abraham pa
triarcha tanto ante legem
tempore. has in holocaustū
dñi legitur optulisse. Et in
plerisq. legis cerimonis. qui
mundandus esset. per has iu
bebatur mundari; Colum
ba ergo simplicitatem. tur
tur indicat castitatem;
Quia et columba simplicitatis.
et castitatis amator est tur
tur. Ita ut si coniugem casu
perdiderit. non aliam ultra
quaerere curet; Unde in lau
dibus ecclesiae loquitur dñs.
Pulchrae sunt genae tuae sicut
turturis. Et iterum. Ecce

tu pulcra es amica mea. ecce
tu pulcra. oculi tui colum
barum. Genas quippe ut
turturis habet anima. que
ab omni impudiciae peste
castam se custodit & in mu
nem; Oculos habet colum
barum. quae nulli nocere
desiderans. & iam inimicos
simplici amore contuetur.
Sed utraq. auis memorata
quia gemitum pro cantu
edere solet. scōrum in hoc
saeculo designat ploratu.
De quo dñs memorat dicens:
Amen amen dico uobis. quia
plorabitis et flebitis uos.
mundus aut gaudebit.
uos aut contristabimini.
sed tristitia uera. uertetur
in gaudium; Et rursus:
Beati lugentes. quō ipsi con
solabuntur; Merito ergo
turtur et columba dño of

feruntur in hostiam. quia
nimirum simplex et pudica
fidelium conuersatio. gratū
est illi sacrificium iusticiae.
Quia qui laborat in gemitu
suo. qui lacrimis stratu suū
singulas pernoctes abluat.
acceptissimam prorsus dō
uictimam mactat; Cū uero
utraq. auis ista. ppter con
suetudinem gemendi. prae
sentes scōrum luctus. & de
sideria superna designet.
hoc tamen differunt. quod
turtur soliuagus. columba
aut gregatim gemere con
sueuit. Et ob id iste. secre
ta orationum lacrimas.
illa publicos ecclesiae con
uentus insinuat; Bene aut
puer ihc. primo circūcidi
tur. ac sic interpositis dieb.
hierosolimam cum hostia
defertur. Quia et ipse iam

92
iuuenis prius omnem carnis
Corruptionem moriendo ac
resurgendo calcavit. ac de
inde interpositis diebus cū
ipsa carne iam immortalī.
quam prona salute hostiā
dō fecerat. ad gaudia super
nae ciuitatis ascendit. Et
unusquisq. nrm prius aqua
baptismi a peccatis omnib.
quasi uera circumcisione
purgatur. ac sic p̄ficiente gra
tia nouae lucis ad altare sem
salutari hostia dominici cor
poris et sanguinis consecran
dus ingreditur. Nam &
ipsa singulariter simplex
et casta nri saluatoris huma
nitas quae oblata est patri
p nobis non incongrue per
immolationem columbae
siue turturis. potest figu
raliter exprimi. Sed & om̄is
in fine mundi ecclesia primo

communi resurrectione cū
ctam terrenae labem morta
litate et corruptionis exue
ac deinceps in regnum caele
stis hierusalem. bonorum ci
ctimis operum dno commē
data transfertur. Quod autē
simeon et anna p̄uetae ui
delicet aetatis uir et facina
deuotis confessionum offici
is dnm quem corpore par
uum uident. sed magnum
diuinitate intellegunt exci
piunt. illam p̄fecto popu
li iudaeorum synagogam
figurate denuntiant. quae
longa incarnationis eius
expectatione fatigata. prom
ptis illum mox ut aduenit
et piarum ulnis actionum
et fidei non fictae uocibus.
exaltare et magnificare stu
diuit. acclamans illi & dicens;
Dirige me in ueritate tua &

doce me. quia tu es dñs saluta
ris meus et te sustinui tota die;
Sed et hoc dicendum quia me
rito uterq. sexus ei gratula
bundus occurrerit. qui utri
usq. redemptor apparebat.
Magno sane metu fr̄s mei au
dienda sunt uerba. quibus
idem simeon de dño pphae
tans matrem eius alloquitur;
Ecce positus est hic in ruina
et resurrectionem multorum
in israhel. et in signum cui
contradicetur. Et tuam
ipsius animam pertransibit
gladius. ut reuelentur ex
multis cordibus cogitatio
nes; Desideranter namq.
multum auditur. quod po
situs dicitur dñs. in resurre
ctionem multorum. Quia sicut
in adam omnes moriuntur.
ita et in xp̄o om̄s uiuifica
buntur. Quia ipse dicit.

Ego sum resurrectio et uita.
qui credit in me. & iam si mor
tuus fuerit uiuet. Et om̄s
qui uiuit et credit in me.
non morietur in aeternum;
Sed non minus terribiliter so
nat. quod praemittitur;
Ecce positus est hic in ruina.
Infelix namq. satis est. qui
agnita resurrectionis gloria
deterius cadit. qui uisalu
ueritatis. grauioribus pecca
torum nebulis obcaecatur;
Unde curandum nobis summo
pere est. ut recta quaecogno
uimus. operando semper exer
cere meminerimus. Ne deno
bis dicatur illud apostoli
petri. Quia melius erat eis
uiam ueritatis non agnosce
re. quã post agnitionẽ re
trorsum conuerti ab eo qđ
est traditum illis. hoc est sc̄a
mandata. Et in signum in

quit cui contradicetur; Signo
 dominicae crucis. multi sae-
 pe iudaeorum exterius. mul-
 ti contra dixere gentilium.
 Multi quod est grauius falsi
 fr̄ hoc interius p̄fessionis
 superficie secuntur. sed feri-
 tate prauae actionis nimium
 persecuntur. Dicentes se nos-
 se d̄m. factis aut̄ negantes;
 Et tuam ipsius animam per-
 transibit gladius; Gladiū
 appellat effectum domini-
 cae passionis et mortis in cru-
 ce. qui mariae animam per-
 transiuit. Quia sine acerbo
 dolore potuit crucifixum
 morientemq. uiderē. Quē
 licet resurrecturum a morte
 quasi d̄m nullatenus ambi-
 gebat. quasi sua tamen e car-
 ne p̄creatum mori pauca
 dolebat; Ut reuelentur ex
 multis cordibus cogitationes;

Ante incarnationem domini
 cam uelatae erant cogitati-
 ones multorum. ne late pa-
 tebat. quis aeternorum amo-
 re flagrare. quis caelestibus
 bonis temporalia mente pr̄-
 ferre. Sed nato caeli rege
 in terra. confestim pius quisq.
 gaudebat. herodes aut̄ tur-
 batus est et omnis hierosoli-
 ma cum illo; Praedicante &
 miracula faciente. omnes tur-
 bae. et timebant. et glorifi-
 cabant d̄m isrl̄. pharisei aut̄
 et scribae. dicta ac facta eius
 salutaria. rabido ore carpe-
 bant; Passio in cruce. impu-
 la & iacia stulta. putrificia
 iusta replebantur. Sed re-
 surgente a mortuis. et ascen-
 dente in caelum. horum lae-
 tia merore. illorum est me-
 sticia gaudio mutata p̄enni;
 Sicq. iuxta p̄phaetiam beati

simeonis. apparente in carne
dño. reuelate sunt ex multis
cordib. cogitationes. Non
hæc aut̄ disparium reuelati
o cogitationum. tunc solū
acta in iudæa. et non etiā
nunc apud nos credendæ
accitari. Et nunc enī dño
apparente reuelantur ex
multis cordibus cogitatio
nes. cū lecto uel p̄dicato uer
bo salutis. Alii audientium
libenter auscultant. gauden
tes perficere actu. quæ audi
tu didicerint. Alii fastidien
tes quæ audiunt. non hæc
agendo patrare. sed his po
tius insultando. nituntur
contraire. Unde oportet & fr̄s.
ut quotiens uerbū doctrinæ
caelestis. Aliquid contrariū
ad uis auditoribus pati sen
serimus. unitemur tristitiā
cordis eorum. qui passū incar

ne dī uerbum digno dolore
compassionis sustinebant.
Quotiens uero idem uerbum
in auditorum fidelium men
te per dilectionem resurge
re. atq. ad gloriam condito
ris nr̄i. per bona opera p̄fice
re uiderimus. gaudeamus
cum eis qui xpm̄ resurrexis
se a mortuis. atq. ad caelos
ascendere uotis aspexere feli
cibus. Sane quō castas sim
plices. et gemebundas aues
dño offerri consueuisse cogno
uimus. quibus nr̄a sobrietas
simplicitas & conpunctio cor
dis. auctori nr̄o semp offeren
da signatur. Oportet & intue
ri diligentius. quia non fru
stra duo turtures aut duo
pulli columbae. & unus ex
his p̄ peccato. alter in holo
caustum offerri debere pre
cipitur. Duo sunt namq.

genera compunctionis quibus
semet ipsos dno fideles in ara
cordis immolant; Quia ni
mirum sicut expatrum dicitis
accipimus. dnm sitiens anima
prius timore compungitur
postea amore; Prius enim
se in lacrimis afficit. quia
dum malorum suorum acta
recolit. phis perpeti supli
cia aeterna pertimescit.
quod est unum turturem
siue pullum columbae p

flammatum. Et qui prius
flebat ne duceretur ad su
plicium. postmodum flere
amarissime incipit. qui ad is

91
fertur a regno. Quod est de
altero turture. siue pullo
columbino holocaustum fa
cere; holocaustum namq.
totum incenditur. & holo
caustum se ipse dno facit.
qui spretis omnibus terre
nis. solo supernae beatitu
dinis desiderio aestuare.
solam hanc perluctum ac
lacrimas quaerere dulce
habet; Contemplatur &
enim mens. qui sint illi an
gelorum chori. quae ipsa
societas beatorum spiritu
um. quae maiestas aeternae
uisionis di. et amplius plan
git quia ab onis perennib.
deest. quam flebat prius
cum mala aeterna metuebat;
Utramq. aut nrae compun
ctionis hostiam gratanter
accipere dignatur. qui & p
peccato lugentib. atq. af

flictis clementer errata di
mittit. Et pro ingressu uitae
caelestis tota mentis inten
tione feruentes. aeternae
suae uisionis luce refecti.
IHC XPC DNS NR. qui uiuit
et regnat cum patre in uni
tate sps sci ds. per omnia
saecula saeculorum amen.

QUOD
MEDIE

SCO PA

SCHAE

LEC. SCI. EV. SEC. MARCV.

IN illo temp. **M**aria
magdalenae. et maria iaco
bi et salomae. Ab euntibus
emerunt aromata. ut ueni
entes unguerent IHC.
Et ualde mane una sabba
torum. ueniunt ad monu
mentum. orto iam sole.
& reliqua.

O M E L I A B E A T I
G R E G O R I I P A P A E
L E C T I O N I S C I U S O .

V L T I S V O B I S
L E C T I O N I B U S F R S
k m i . p e r d i c t a t u m l o q u